

NASZE PRZEDSZKOLE

GMINNE PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W PRZYSTAJNI

UL. TARGOWA 6; TEL. 34 319-10-29

Gazetka przedszkolna

Nr 2/2022/2023

LISTOPAD - GRUDZIEŃ

*Powitaliśmy Jesień, która obdarzyła nas piękną, słoneczną pogodą
i barwnym krajobrazem mieniących się liści.*

W naszym przedszkolu również cały czas świeci słońce i jest bardzo wesoło. Dzieci doświadczają nowych przygód, zabaw. Poznają piosenki, wierszyki oraz ciekawe miejsca. Serdecznie zapraszamy do lektury następnego numeru naszej przedszkolnej gazetki.

*Dyrekcja, Grono Pedagogiczne
Pracownicy Przedszkola oraz Wasze kochane dzieci*

„ Katechizm polskiego dziecka”

Władysław Bełza

- Kto ty jesteś?
- Polak mały.
- Jaki znak twój?
- Orzeł biały.
- Gdzie ty mieszkasz?
- Między swymi.
- W jakim kraju?
- W polskiej ziemi.
- Czym ta ziemia?
- Mą Ojczyzną.
- Czym zdobyta?
- Krwią i blizną.
- Czy ją kochasz?
- Kocham szczerze.
- A w co wierzysz?
- W Polskę wierzę.

Kącik Rodzica

Aktywne słuchanie - jak słuchać, by usłyszeć to, co dziecko chce powiedzieć?

Komunikacja rozpoczyna się z chwilą, gdy jeden człowiek mówi do drugiego, ponieważ odczuwa taką potrzebę.

Opiekunowie przyzwyczajeni są do zarządzania, pouczania, pytania, sądzenia, grożenia, upominania, uspokajania. Mają ciągotki do moralizowania, zaprzeczania czy ignorowania wypowiedzi dziecka. To jest przyczyną zakłóceń komunikacji pomiędzy opiekunem a dzieckiem. Dawanie rad (dziecko: "Mamo, jestem zmęczony", matka: "To idź się położyć"; dziecko: "Jestem głodny", matka: "To zjedz coś") jest bardzo kuszące, jednak zamiast tego - akceptujmy uczucia dzieci.

Najbardziej skuteczną metodą zapobiegającą załamaniom komunikacji interpersonalnej i akceptującą uczucia dzieci jest aktywne słuchanie. Cóż to takiego? Jest to umiejętność odkrywania, jakie potrzeby i uczucia kryją się w tym, co mówi dziecko. Wbrew pozorom aktywne słuchanie to złożona umiejętność. Nie wystarczy mieć dobry słuch. Niestety - nasz odbiór jest zniekształcony przez wcześniejsze nastawienia, uprzedzenia, kompleksy i obawy.

Zaakceptowaniu uczuć dziecka pomaga empatia, czyli emocjonalne zrozumienie, postawienie własnej osoby na miejscu dziecka i wyobrażenie sobie siebie w "jego skórze", wczucie się w sytuację dziecka: "Więc jesteś ciągle zmęczona, pomimo że dopiero się przebudziłaś"; "Mnie tu zimno, a tobie gorąco"; "Widzę, że nie zaciekawilo cię zbytnio opowiadanie o koniku"; "Słyszę, jak bardzo tego chcesz".

Język akceptacji jest językiem bez ocen, a zawierającym opis tego, co widzę i czuję. Słowa opisujące zachęcają dziecko do samodzielnego poszukania rozwiązania problemu. Niestety, język empatii nie jest naturalny, bo większość z nas jest wychowana w tradycji zaprzeczania uczuciom. Odpowiedź empatyczna pozwala na zmniejszenie zdenerwowania - łatwiej jest wtedy poradzić sobie ze swoimi odczuciami i problemami. Opiekunowie, reagując w ten sposób, pomagają dziecku zdać sobie sprawę ze swoich uczuć i znaleźć własne sposoby na rozwiązanie problemów.

Techniki aktywnego słuchania sprzyjają otwarciu się dziecka wobec dorosłego, mówieniu szczerze o swoich uczuciach i problemach, a także często prowadzą do znalezienia konstruktywnego rozwiązania swoich problemów, bez dostarczania rad i rozwiązań ze strony dorosłego. To wszystko sprzyja powstawaniu między dorosłym a dzieckiem serdecznego i przyjaznego kontaktu.

"Otwieracze" i zachęty dodatkowo zachęcają rozmówcę do mówienia o swoich uczuciach i problemach oraz zapraszają do rozmowy, np. "Chciałbyś o tym coś powiedzieć?"; "Interesuje mnie, co ty o tym myślisz"; "To brzmi tak, jakbyś miał swoje zdanie na ten temat", "Już mi wyjaśniłaś trochę, co się stało i zaczynam rozumieć. Możesz powiedzieć mi więcej?". Są to otwarte pytania lub zdania, dające możliwość poruszenia jakiegokolwiek aspektu problemu - dziecko może swobodnie zdecydować, o czym chce mówić.

Najważniejszą techniką jest słuchanie aktywne, czyli reagowanie słowne, które nie przekazuje zdania słuchającego, a odzwierciedla (odzwierciedlenie) lub obrazuje (parafraza) usłyszaną bezpośrednio przedtem wypowiedź dziecka. Jest to wypowiedź zwrotna, która aktywnie pokazuje, że odbiorca słucha swego rozmówcy i zrozumiał jego słowa.

Do aktywnego słuchania koniecznych jest kilka postaw. Po pierwsze - trzeba chcieć słuchać, co dziecko ma do powiedzenia. Oznacza to zamiar znalezienia czasu na słuchanie. Jeśli nie macie w tym momencie czasu, trzeba o tym dziecku po prostu powiedzieć. Po drugie - ważne jest chcieć naprawdę dziecku pomóc. Po trzecie - trzeba być gotowym zaakceptować uczucia dziecka bez względu na to, jak bardzo mogą się one różnić od waszych uczuć czy tego, co - waszym zdaniem - dziecko powinno przeżywać. Równie ważne jest głębokie zaufanie w zdolność dziecka do uporania się z własnymi uczuciami. Trzeba mieć świadomość, że uczucia są przemijające, a nie trwałe - nie warto obawiać się uzewnętrznienia uczuć, nie ustalą się one w dziecku na zawsze. Wręcz przeciwnie - szybciej przemijają, jeśli zostaną wypowiedziane; trzymane w ukryciu - rosną w siłę. Ostatni warunek: należy traktować dziecko jak indywidualną jednostkę - dziecko ma prawo do swoich uczuć i swojego sposobu widzenia różnych rzeczy.

Jeżeli nasza postawa nie będzie otwarta, wtedy cokolwiek byśmy powiedzieli, zabrzmiałoby sztucznie i nieszczerze - nie jest ważną techniką jako umiejętność recytowania gotowych formułek, lecz nasza

wewnętrzna chęć wysłuchania dziecka. Atrybutem aktywnego słuchania, zwiększającym wiarygodność dorosłego, jest zgodność języka ciała ze słowami. Zawsze najpierw odbierany jest język ciała, czyli znaczenie mimiki, gestów i postawy ciała, a później znaczenie słów. Jeśli nie ma pomiędzy nimi zgodności, wprowadzamy dziecko świadomie lub nieświadomie w błąd.

Dzieci są bardziej niż dorośli skłonne do wyrażania uczuć w sposób gwałtowny i irracjonalny: w mniejszym stopniu rozumieją siebie i słabiej się koncentrują. Czasami dziecko mówi o uczuciach w sposób zbyt napastliwy, przekraczający możliwości słuchania przez opiekunów, np. "Moja pani to głupia baba", czy używając wulgarnych słów. Idealnym rozwiązaniem byłoby wysłuchanie tego, co dziecko ma do powiedzenia, i zachowanie możliwie neutralnej postawy, aby później, gdy burza minie, wrócić do najważniejszych problemów i zająć się nimi. Należy za wszelką cenę panować nad sobą i nie komunikować się na poziomie dziecka. Czasami warto zastosować mniej bezpośrednie środki porozumiewania się - za pomocą krótkich liścików (sprawdza się to również w przypadku dzieci niepiszących), rysunków czy mówieniu o swoich doświadczeniach z dzieciństwa.

Jakie są zalety aktywnego słuchania? Po pierwsze dzięki wypowiedzeniu uczuć, otwartemu ich wyrażeniu szybciej one wygasają. Uczucia stają się dla dziecka przyjazne, uczy się je akceptować, jak również mniej obawia się tych trudniejszych uczuć. Kolejna rzecz - bardzo ważna dla wychowawców - dzięki temu, że sami wysłuchujemy potrzeb i uczuć dzieci, one także zaczynają słuchać nas, dorosłych. Zależność tę można też odwrócić - gdy dzieci nie słuchają wypowiedzi opiekunów, najczęstszą przyczyną jest to, że oni sami nie są dobrymi słuchaczami. I jeszcze jedna zaleta: dzieci wykazują większe poczucie odpowiedzialności - jeśli skłonimy je do mówienia i omówimy z nimi dręczący je problem, łatwiej jest im uporać się ze znalezieniem właściwego rozwiązania.

Nina Olszewska, psycholog, psychoterapeuta, trener pracujący z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi.

POCZYTAJ MI MAMO i TATO...

Historia o aniołku i bożonarodzeniowej gwiazdce

Opowiem wam historię o aniołku małym, który spacerował wśród gwiazdek w swym ubranku białym zawsze wesoły, bawił się z wszystkimi, anioły w niebie bardzo go lubiły.

Kilka dni przed świętami mały aniołek dowiedział się od swoich przyjaciół, że bożonarodzeniowa gwiazdka obraziła się na ludzi. Słyszała, że ciągle narzekają, są dla siebie niemili, kłócą się.

- Ukryję się, pomyślała. W tym roku ludzie nie zasługują na Boże Narodzenie.

Gdy o tym usłyszał aniołek, bardzo się zmartwił. Muszę odnaleźć gwiazdkę, dzieci czekają cały rok na te najpiękniejsze święta. Podrapał się w głowę i zaczął rozmyślać, kogo by można poprosić o pomoc. Przyszedł mu do głowy wspaniały pomysł. Jest przecież taka wspaniała postać, za którą przepadają dzieci i jest symbolem świąt. Przecież to święty Mikołaj. Zaraz pofrunę do niego i poproszę o pomoc.

Aniołek przywitał się ze starszym panem z siwą brodą.

- Panie Mikołaju, czy nie wiesz, gdzie się ukryła bożonarodzeniowa gwiazdka? Spytał,

- A kiedy zniknęła, zapytał Mikołaj? Nic o tym nie wiedziałem. Przez cały rok przygotowuję dla dzieci prezenty. Jeżeli nie będzie Bożego Narodzenia, moja praca pójdzie na marne. Przecież to są święta miłości i radości. A najszczęśliwszymi istotami o czystym sercu są dzieci. Musisz aniołku polecieć do jakiegoś przedszkola i poprosić dzieci o pomoc.

Nie zastanawiając się długo, bo czasu było coraz mniej, znalazł małe przedszkole .

-Kochane dzieci, proszę Was o pomoc w odnalezieniu świątecznej gwiazdki. Ukryła się. Kto zaświeci na niebie w wigilię i oznajmi, że możemy zasiąść z gośćmi do stołu? Bez niej w ogóle nie będzie Bożego Narodzenia. Proszę, zaśpiewajcie pastorałkę o małej gwiazdce, może wysłucha dzieci i powróci do nieba.

Dzieci z całego przedszkola zebrały się w jednej sali i zaczęły pięknym głosem śpiewać. Aniołek cały czas spoglądał w górę. Wreszcie zauważył na niebie maleńkie światełko. Z uśmiechem podziękował przedszkolakom za pomoc i odfrunął.

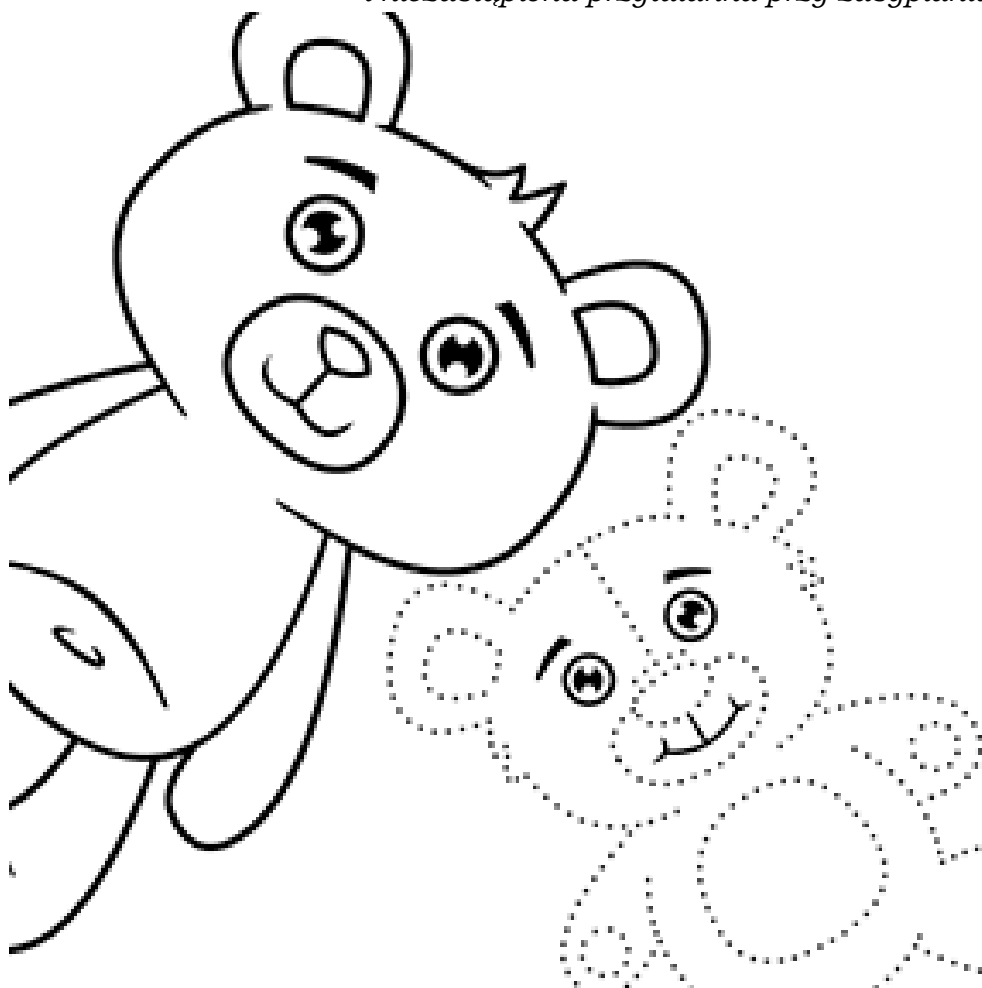
I tak Boże Narodzenie zostało uratowane.

Ta historia o aniołku
nie kończy się wcale,
ciągle chodzi on po chmurach,
ludziom radość daje
i co roku przypomina,
gdy choinka świeci,
pamiętajcie o miłości
dorośli i dzieci.

KOLORUJ, BAW SIĘ I UCZ ...

ŚWIATOWY DZIEŃ PLUSZOWEGO MISIA

25 listopada swoje święto obchodzi najmiłsza zabawka, najlepszy przyjaciel dzieci i niezastąpiona przytulanka przy zasypianiu - Pluszowy Miś.

Razem z Pluszowym Misiem -
ukochanym przyjacielem
naszych przedszkolaków
bawimy się, uczymy,
wypoczywamy i zdobywamy
nowe umiejętności. Mimo, że jest
koniec listopada i za oknem jest
szaro, zimno i smutno,
to w naszym przedszkolu
jest ciepło,
przytulnie i wesoło.

A to za sprawą Pluszowego
Misia, który jest właśnie taką
cudowną przytulanką.

**„Czy to jutro, czy to dziś,
Wszystkim jest potrzebny
Miś”**

Andrzejki

to magiczny wieczór
z wróżbami,
który świętujemy
na przełomie
dwóch pór roku
– jesieni i zimy,
w wigilię
świętego Andrzeja.
Święty Andrzej
w wielu krajach
jest patronem
zakochanych.

MASAŻYK: „CHOINKA” – Jolanta Siuda - Lenzion

Wchodzi tata do lasu, (dzieci poruszają palcami obu dłoni, naśladując marsz)

jest cicho, nie robi hałasu. (palcami wskazującymi rysują linie poziome od prawej do lewej i odwrotnie)

Szuka drzewka dookoła, (rozłożoną dłonią wykonują koliste ruchy)

słyszy stukanie dziecięcia. (delikatnie stukają na przemian palcami wskazującymi prawej i lewej dłoni)

Leśniczy jodły sprzedaje, (oburącz rysują kształt choinki z góry do dołu)

już tacie jedną podaje. (przesuwają dłonią po plecach)

Tata ją niesie do domu, (kroczą palcami wskazującymi i środkowym jednej dłoni)

nic nie mówi nikomu. (palcami wskazującymi rysują długie linie poziome od prawej do lewej i odwrotnie)

W domu dzieci gromada, (ostrożnie opukują opuszkami palców osobę przed sobą naśladując podskoki)

szybko drzewko dopada. (oburącz rysują kształt choinki- z góry do dołu)

Maluchy wieszają bombeczki (palcami wskazującymi rysują mniejsze i większe okręgi)

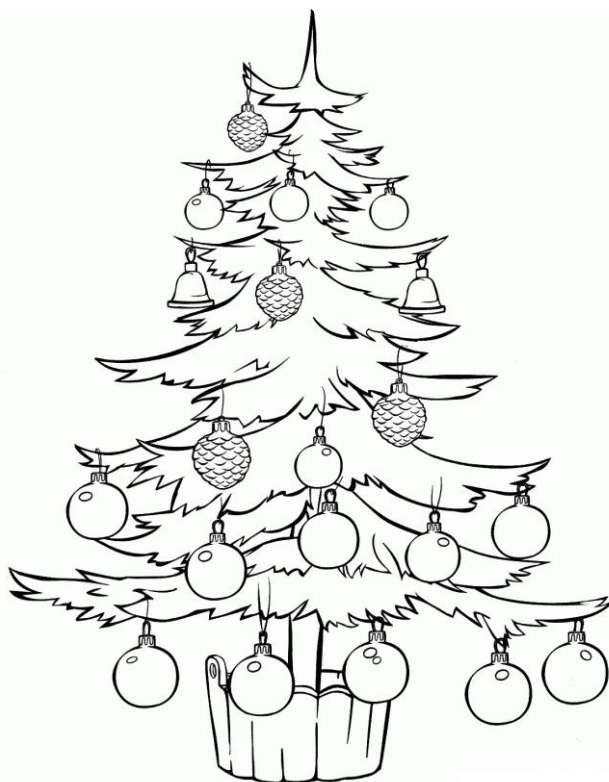
i pięknie lśniące gwiazdeczki, (palcami wskazującymi rysują kształt gwiazdy)

świecidełka, złociste łańcuchy (złączonymi palcami – wskazującym i środkowym – rysują fale)

i anioły spod poduchy. (wykonują delikatne muśnięcia)

Już wkoło choinki siadają, (kładą płasko rozłożone dłonie- raz prawą, raz lewą)

Kolędy radośnie śpiewają. (pocierają plecy płasko rozłożonymi dłońmi)

ZAGADKI

Przynieśli ją z lasu,
pięknie przystroili:
teraz będzie z nami,
święta nam umili.
(choinka)

Co to za kochany Święty,
co przynosi nam prezenty.
Kiedy gwiazdka już zaświeci,
on obdarza wszystkie dzieci.
(św. Mikołaj)

Przyjechali na wielbłądach,
nisko się skłonili.
I Dzieciątku, godne króla,
dary zostawili.
(Trzej Królowie)

Gdy śpiewasz je wraz z rodziną,
radośnie Wam Święta płyną,
a Bóg nowo narodzony
w żłóbku śpi rozanielony.
(kolędy)

W święta uroczyste, grudniowe.
Gdy do Wigilii już wszystko gotowe.
Wisi kolorowa, okrągła i szklana,
od choinkowych lampek rozgrzana.
(bombka)

CIEKAWOSTKI...

Listopadowe przysłowia:

- * *Deszcz w początku listopada, mrozy w styczniu zapowiada.*
- * *Gdy w listopadzie liść na szczytach drzew trzyma, to w maju na nowe liście spadnie jeszcze zima.*
- * *Grzmot listopada dużo zboża zapowiada.*
- * *Na Karola (4 listopada) słota, zima pełna błota.*
- * *W Dzień Zaduszny, gdy pogoda, na Wielkanoc będzie woda.*

Grudniowe przysłowia:

- * *W pierwszym tygodniu grudnia, gdy pogoda stała, będzie zima długo biała.*
- * *Grudzień jaki, czerwiec taki.*
- * *Suchy grudzień stoi za to, że sucha wiosna i suche lato.*
- * *Jeśli w grudniu często dmucha, to w marcu wciąż plucho.*
- * *Grudzień z grzmotami, rok z wiatrami.*
- * *Gdy w adwencie szadź na drzewach się pokazuje, to rok urodzajny nam zwiastuje.*
- * *Grudzień zimny, śniegiem pokryty, daje rok w zboże obfity.*
- * *Czwarty grudzień jaki, cały grudzień taki, piąty grudzień - stycznia czyni znaki, szósty grudzień luty przepowiada, siódmy grudzień nam o marcu gada.*

SŁOWNICZEK ENGLISH-POLISH DICTIONARY

3-4 LATKI	5-LATKI	6-LATKI
<p>Toys – zabawki <i>ball</i> – piłka, <i>game</i> – gra, <i>big</i> – duży, <i>small</i> – mały,</p> <p>Face – twarz, <i>eyes</i> – oczy, <i>nose</i> – nos, <i>ears</i> – uszy, <i>mouth</i> – buzia,</p> <p>Body parts – Części ciała. <i>head</i> – głowa, <i>hand</i> – ręka, <i>leg</i> – noga, <i>belly</i> – brzuszek, <i>shoulders</i> – ramiona, <i>fingers</i> – palce u rąk, <i>knees</i> – kolana, <i>toes</i> – palce u stóp, <i>balloon</i> – balon, <i>old</i> – stary, <i>new</i> – nowy,</p> <p>Clothes – ubrania, <i>T-shirt</i> – koszulka, <i>trousers</i> – spodnie, <i>skirt</i> – spódnica, <i>shoes</i> – buty, <i>socks</i> – skarpetki, <i>Run!</i> – Biegnij! <i>Jump!</i> – Podskocz! <i>Sit down!</i> – Usiądź! <i>Stand up!</i> – Wstań! <i>Turn around!</i> – Odwróć się!</p> <p>Christmas – Święta, <i>Santa Claus</i> – Święty, <i>Mikołaj</i>, <i>present</i> – prezent, <i>Christmas tree</i> – choinka, <i>bells</i> – dzwoneczki, <i>reindeer</i> – renifer, <i>winter</i> – zima, <i>cold</i> – zimno, <i>snowballs</i> – śnieżki, <i>snowman</i> – bałwan.</p>	<p>Toys – zabawki Słownictwo 3/4 latki +</p> <p><i>balloon</i> – balon, <i>old</i> – stary, <i>new</i> – nowy,</p> <p>Face – twarz Słownictwo 3/4 latki+</p> <p><i>hair</i> – włosy,</p> <p>Body parts – Części ciała Słownictwo 3/4 latki +</p> <p><i>arms</i> – ręce (od ramion),</p> <p>Clothes – ubrania Słownictwo 3/4 latki +</p> <p><i>dress</i> – sukienka,</p> <p>Christmas – Święta, Słownictwo 3/4 latki +</p> <p><i>angel</i> – anioł, <i>stars</i> – gwiazdy, <i>snow</i> – śnieg.</p>	<p>Toys – zabawki Słownictwo 5 latki +</p> <p><i>robot</i> – robot, <i>rocket</i> – rakieta,</p> <p>Face – twarz Słownictwo 5 latki+</p> <p><i>teeth</i> – zęby,</p> <p>Body parts – Części ciała Słownictwo 5 latki +</p> <p><i>body</i> – ciało, <i>chin</i> – podbródek,</p> <p>Clothes – ubrania Słownictwo 5 latki +</p> <p><i>shorts</i> – spodenki, <i>jacket</i> – kurtka,</p> <p><i>Smile!</i> – uśmiechnij się! <i>Shake your hands.</i> – Uściskać sobie ręce.</p> <p>Christmas – Święta, Słownictwo 3/4 latki +</p> <p><i>carols</i> – koledy, <i>gingerbread man</i> – piernikowy ludzik</p>

Merry Christmas
and
Happy New Year!

DYREKCJA INFORMUJE

CO CIEKAWEGO W PRZEDSZKOLU?

- ❖ 18 października przypada Dzień Poczty Polskiej – w tym dniu dzieciaki udały się do Urzędu Poczтового i osobiście złożyły życzenia wszystkim pracownikom poczty.
- ❖ 27 października dzieci z grup „Muchomorki” i „Pszczołki” miały zorganizowany wyjazd do zagrody edukacyjnej Stefanówka na warsztaty pt. „Z dynią za pan brat”. Dziękujemy za pomoc rodzicom w organizacji wydarzenia.
- ❖ Październik to miesiąc aktywnej pracy w grupie „Motylków”. Nasi najmłodszy wychowankowie poznają w jaki sposób powstaje chleb oraz ciasto marchewkowe. Dbają też o bogatą spiżarnię na zimę i kiszą kapustę w wielkim słoju.
- ❖ 21 października grupa „Motylków” rozpoczęła realizację ogólnopolskiego programu „Przedszkole z Fantazją” – w tym dniu wysłuchały opowiadania pt. „Niezwykła cebulka” i sami posadzili w doniczkach cebulki tulipanów, żonkili, frezji i szafirków. Teraz będziemy cierpliwie czekać, aż zakwitną na wiosnę.
- ❖ 25 października dzieci z grupy „Słoneczka” przygotowały przedstawienie pt. „Jesieni czas” dla młodszych kolegów i koleżanek z przedszkola
- ❖ W dniach 27-28.10. oraz 02.11. przedszkolaki udały się Cmentarz lub pod figurę Jana Pawła II w Przystajni. Celem spaceru było kultywowanie pamięci o bliskich, którzy odeszli oraz o ludziach, którzy oddali życie za Ojczyznę. Była to dla dzieci lekcja wychowania rodzinnego, obywatelskiego i patriotycznego.
- ❖ 4 listopada obchodziliśmy w przedszkolu Dzień Postaci z Bajek. Motywem przewodnim tego dnia były bajki polskie z dawnych lat. Dzieci miały okazję poznać bohaterów bajek takich jak Reksio, Bolek i Lolek, Koziołek Matołek czy Miś Uszatek. Rozwiązaliśmy zagadki, a nawet pomagaliśmy Kopciuszkowi oddzielić fasolę od kaszy. Na zakończenie obejrzeliliśmy bajkę z czasów naszych Dziadków i Rodziców, pod tytułem „Miś Uszatek”, na którą otrzymaliśmy specjalne bilety.
- ❖ 10 listopada wszystkie grupy z naszego przedszkola wzięły udział w ogólnopolskiej akcji „Szkoła do hymnu” i punktualnie o godzinie 11:11 – godzinie symbolizującej datę Święta Odzyskania Niepodległości – uroczyście, stojąc na baczność odśpiewały „Mazurek Dąbrowskiego”. Dziękujemy Rodzicom za odświętne ubranie swoich pociech.

CO BĘDZIE?

- ❖ Pochód z okazji Dnia Odzyskania Niepodległości – w barwach narodowych wybierzemy się na spacer po ulicach Przystajni oraz podarujemy kotyliony Pracownikom Urzędu Gminy Przystajń.
- ❖ 23 listopada odbędą się warsztaty ceramiczne, podczas których wykonamy ozdoby świąteczne z gliny.
- ❖ 25 listopada świętować będziemy Dzień Pluszowego Misia.
- ❖ 29 listopada odbędzie się Dzień Jeża.
- ❖ Powoli przygotowujemy się też do wizyty Świętego Mikołaja w Przedszkolu
- ❖ Co roku, na przełomie listopada i grudnia, nasze przedszkole włącza się do akcji „Góra Grosza” i odbywa się wielka zbiórka monet. Celem na który zbierane są te drobne monety, jest pomoc dzieciom, które wychowują się poza swoją rodziną – w domach dziecka czy rodzinach zastępczych. Pośrednim, ale najważniejszym celem akcji jest działanie edukacyjne – pokazanie najmłodszym, jaką siłę stanowić może niewielka pomoc wielu ludzi i wspólne działanie dla dobra potrzebujących. Dlatego też gorąco zachęcamy do udziału w akcji.

PODZIĘKOWANIA:

- ❖ dla Rodziców i Dzieci, które aktywnie włączyły się w zbiórkę artykułów szkolnych oraz słodczy na akcję charytatywną „Wizyta Świętego Mikołaja na Kresach”,
- ❖ za przyniesienie jesiennych dekoracji do sali (mamusi Jagódki),
- ❖ za orzechy włoskie przekazane do Kącika Montessori (rodzicom Szymonka),
- ❖ za pluszowy fotel (mamusi Antosia), za puzzle dla młodszych przedszkolaków (mamusi Mai),
- ❖ za chrupki (mamusi Wojtusia), za jajka do przedszkolnych wypieków (mamusi Oliwki),
- ❖ za papier ksero (mamusi Nadii i Tomka).